

Nieuwsbrief IvOK september 2009

Beste lezer,

De wereld van de externe onderzoeksfinanciering is erg competitief ingesteld. Projecten uit verschillende wetenschapsgebieden worden met elkaar vergeleken naar relevantie, methodologische kwaliteit, onderzoeksplanning en haalbaarheid. In het *Bijzonder Onderzoeksfonds* (BOF) van de K.U.Leuven wordt onder meer de mogelijkheid geboden om CREA-projecten in te dienen. Deze projecten hebben tot doel vernieuwend risicovol onderzoek te stimuleren. We openen deze nieuwsbrief met het door CREA aanvaarde artistieke onderzoeksproject van Jeroen D'hoë. In de rubriek onderzoeksfinanciering vindt u overigens de nodige informatie om dergelijke externe financiering aan te vragen.

Verder in de Nieuwsbrief verneemt u meer over het doctoraatsproject in de kunsten van Hannah Le Roux, *African modernism, changing field* en over het binnenkort verschijnende IvOK Cahier nr. 14: *Een kind keilt een steen over het water. Opmerkingen bij de manier waarop kunst ontstaat* van Volkmar Mühleis.

In een nieuwe rubriek over de departementale onderzoekscoördinatie schetst Stijn Vervliet de werking van de onderzoeksraad van het Lemmensinstituut. Verder vindt u de gebruikelijke rubrieken met onder meer de onderzoeksactiviteiten van de departementen, de gestaag groeiende reeks Cahiers van het IvOK en als afsluiter een citaat van onze leestafel. Hopelijk biedt deze Nieuwsbrief u weer enkele nieuwe impulsen om gemotiveerd en gedreven verder te bouwen aan uw eigen artistiek onderzoek. Veel leesplezier!

Jan De Vuyst

Researching innovative strategies towards illusive sound-process composition

CREA Research Project: *Researching innovative strategies towards "illusive" sound-process composition* [Research Fund K.U.Leuven]

Promotor: Dr. Jeroen D'hoë, composer and musician, teaches at the Lemmensinstituut (Hogeschool voor Wetenschap & Kunst, Associatie K.U.Leuven) and the Utrecht Conservatory (Hogeschool voor de Kunsten Utrecht).

Research Question and Objectives

A composer's imagination reaches beyond "realistic" physical laws, and aims at illusory, groundbreaking sound creations and sensations. Illusory sound processes (i.e., with *trompe l'oreille* effect, literally, ear-deceiving) can be created by breaking apart the unambiguous organisation of a musical parameter (pitch, duration, timbre, dynamic, etc.) or coherence between different musical parameters, and, consequently, rendering it diffuse, asynchronous, ambiguous, indistinct. This way, e.g., a multidimensional time organisation, realised through the simultaneous superimposition of diverse textural layers, all with their own autonomous tempos and rhythmic characteristics, can generate an estranging sound experience, since a regular, distinct, unambiguous time reference "dissolves" (during the act of listening).

The innovative challenge of this CREA research project encompasses (1) a comprehensive musicological categorization and analysis of the existing sound-process composition techniques, leading to (2) an interdisciplinary research question (involving research in musical composition, musicological analysis, and perceptual psychology), and (3) the conception and production of original, groundbreaking strategies, (analysis) methods, designs, and creations regarding "illusive" sound-process composition.

The core research problem addresses two types of strategies: ultimately attaining new (musical-technical) compositional strategies and tools for realising ambiguous sound processes assumes innovative interdisciplinary research strategies (i.e., supported by integrated compositional, musicological, and psychological research).

As a tangible consequence of this interdisciplinary interaction, creative and musical-technical questions, emerging from **compositional practise**, can lead to **new scientific hypotheses** and **theoretical insights** in the fields of musicological analysis and perceptual psychology, and - vice versa - **analytical and perceptual hypotheses** (theoretical models) can generate new compositional insights and tools (*applied research*) in creating **unprecedented "illusory" sound processes, models, and tools**.

Considering the fundamental interdisciplinary interaction between the artistic and scientific research areas mentioned, this research project holds innovative aims and potential for each of these research disciplines towards rendering new insights and expanding possibilities, not only within each respective field, but also in diverse interdisciplinary areas, where these disciplines can exchange, challenge and broaden each other's research questions and expertise (practise and theory; see scheme 1).

In general, this CREA research project aspires **creating innovative composition strategies** (composition practise), and diverse types of "illusion". Its objective is to seemingly break apart, "transcend" the unidirectional time course as regards sound organisation and performance. Through illusory "timeless", pluri-temporal, diminishing, accelerating, or - ultimately - "backward" sound processes, groundbreaking, sparkling sound experiences (*trompe l'oreille*) are designed and realised.

Concretely, this research project's output will consist of a musicological publication with cd (in the series "Cahiers van het IvOK" [Institute for Research in the Arts], Association K.U.Leuven) and will further lead to a musical composition integrating new-found artistic techniques and processes.

Research Method - General Approach and Research Design

First, this research project holds an integrated research question. Systematically attuning compositional and analytical questions and methods (practise and theory; see scheme) to each other is innovative. This implies that, e.g., hypotheses, emerging from musicological and psychological research, can be evaluated (proof-of-principle) and applied *in-and-through* musical composition (applied research), and vice versa.

Second, this research project aims at researching "illusion" (virtual conditions) through virtual case studies, in order to seemingly transcend limiting "realistic" physical laws (unidirectional time course), and increase its experimental and "risk-bearing" degree. In these case studies, experimental samples of musical composition (computer simulations), presenting specific problems and hypotheses regarding *trompe l'oreille*, will be presented (to specialists and laymen) during interdisciplinary workshops and seminars.

In each case study, the analytical (musicology) and perceptual (psychology) consistence and relevance, as well as the concrete impact ("do the audio samples *create* the effect of "illusion"?") of these compositional samples will be surveyed and further evaluated, anticipating following case studies.

The experimental research design will comprise presentations of short, dissimilar (computer-simulated) musical excerpts, addressing a specific type of time manipulation, such as, phase shifting.

This way, effective types and strategies pertaining time manipulation can be recognized and further integrated and implemented in subsequent research phases. Thus, from one case study to the next, new concepts and tools regarding innovative strategies towards "illusory" sound-process composition can systematically and progressively be refined, enhanced, and - ultimately - realised (in a full musical composition), as a result of a constantly renewing, innovative cyclic process (case study 1 ⇨ feedback 1 ⇨ case study 2 ⇨ feedback 2 ⇨ etc.; see Scheme 3).

Research Team

The partners in this CREA research project, Dr. Jeroen D'hoë (composition, musicology), Prof. Dr. Mark Delaere (Musicology, K.U.Leuven), joined by Prof. Dr. Géry van Oustryve d'Ydewalle and Prof. Dr. Johan Wagemans (Laboratory of Experimental Psychology, K.U.Leuven), have demonstrated strong expertise in their own disciplines. This team will be joined by two researchers [NN], who will provide **music-analytical research** (at the Lemmensinstituut, Associatie K.U.Leuven) and **perceptual-psychology research** (at the Musicology Department, K.U.Leuven), respectively.

Dr. Jeroen D'hoë currently is also co-promotor (together with architect Johan Van Den Berghe, Sint-Lucas Architecture, Ghent, Associatie K.U.Leuven) of another interdisciplinary artistic research project, [*New Feet for Five Years a Minute*](#) (OPK, IvOK, Associatie K.U.Leuven), researching structural principles creating groundbreaking space and time experiences in contemporary architecture and musical composition.

CREA Financing

CREA projects are made possible by the **RESEARCH FUND K.U.LEUVEN** [Bijzonder Onderzoeksfonds K.U.Leuven (BOF)], which stimulates and supports innovative, risk-bearing research, to be accomplished autonomously and in relation to other research linked to the K.U.Leuven. The global budget for this research project encompasses 80.000 euro for a period of 2 years (starting October 2009).

Het scharnierpunt van kunst en filosofie

door Volkmar Mühleis, filosoof, Sint-Lucas Beeldende Kunst Gent, Hogeschool voor Wetenschap en Kunst

over Cahier 14. V. MUEHLEIS, [Een kind keilt een steen over het water. Opmerkingen bij de manier waarop kunst ontstaat.](#) Leuven, ACCO, 2009.

Gedurende de laatste drie heb ik samen met een aantal kunstenaars en filosofen de banden tussen de kunstpraktijk en de kunstfilosofie onderzocht, in het kader van een OPK-project met de titel *Poiesis - Reflecties bij de kunstpraktijk*. Onze vraag was: Welk soort kunstfilosofie zou recht kunnen doen aan de praktijk van de kunsten? Het ging dus om de zoektocht naar een praktische kunstfilosofie. Ook hier zouden de kunstwerken centraal staan -zij verzekeren ten slotte de hele discussie rond 'kunst'- , maar in het communicatieve spectrum van maken en bekijken.

Dit spectrum wordt meestal met vier factoren aangeduid: de ruimte waarin kunst zich bevindt, het kunstwerk zelf, de maker en de kijker ervan. Maar deze opstelling misleidt tot schetsmatige opposities: diegene van maker en kijker, praktijk en theorie. Wat betekent hier 'misleidt'? Niet, dat zij niet zouden bestaan. Maar dat zij niet *volstaan* aan de ware complexiteit van de zaak. En dat zij leiden tot het denken in verschillende 'domeinen', 'entiteiten', terwijl het vooral om verschillende *activiteiten* gaat, waarmee een persoon zich bezig kan houden, als hij of zij de neiging ertoe heeft, en dankzij deze werkzaamheid ook de dynamiek ervan kan ervaren, dat namelijk de zaak zelf je *begint bezig te houden*. Zo werkten sommige kunstenaars heel hun leven binnen een domein zoals schilderkunst of performancekunst, maar evengoed in verschillende artistieke disciplines, én evengoed werkten kunstenaars als curatoren (Marcel Duchamp) of critici (Jeff Wall), werden dichters kunstenaars (Marcel Broodthaers), stopten kunstenaars hun artistieke bezigheid (met het oog op Arthur Rimbaud), schreven kunstenaars kunstfilosofie (Mark Rothko) enz. Deze beweeglijkheid is geen uitzondering, echter de kern van de zaak: ieder medium bezit zijn eigen eisen, toch gaat het niet louter om vakmanschap, veeleer het uitlokken van een bijzondere ervaring. En om die te begrijpen, heeft men een nadenken over *ervaringen* nodig, een kenleer, kortom: een esthetiek.

De esthetiek behandelt de *werking* van het werk, de performance. Deze werking is het complementaire contrast van de manieren, om ze uit te lokken - van de poëtica. In de studie van ons project, die als cahier in november onder de titel *Een kind keilt een steen over het water - Opmerkingen bij de manier waarop kunst ontstaat* zal verschijnen, worden de esthetiek en de poëtica daarom als complementair aangetoond. Het scharnierpunt van de beide is de 'esthetische ervaring', waar het de kunstenaar evenzo om *te doen* is als de kunsttheoreticus of kijker. Want ook de theoreticus en de kijker oefenen een praktijk uit, om deze ervaring te doorgronden, te variëren, te reflecteren. Het is de 'poëtica van de kritiek' ('wat ervaar ik hier eigenlijk?', 'wat heb ik eraan?', 'wat kan ik ermee doen?', etc.) die daarbij aan bod komt. Ieder kunstenaar begint zijn doortasten van de kunst bij deze tweede vorm, hij is evengoed kijker, maar een kijker die anders op het ervarende inspeelt dan een schrijver bijvoorbeeld, zoals die een criticus of filosoof kan zijn - namelijk met (de poging tot) een kunstwerk zelf. Het gaat dus om de dynamiek tussen een ervaren stimulus en een response erop. En deze verhouding kan niet langer in opposities gedacht worden, ook niet organisch in een continuïteit, alleen op indirect werkzame wijzen. Om dit aan te tonen heeft men daarom een *responsieve* denkwijze nodig, zo als bijvoorbeeld Bernhard Waldenfels deze voorstelt, in zijn 'responsieve fenomenologie'. Het wordt, denk ik, duidelijk, dat het nadenken hierover via de esthetiek en de poëtica tot een algemene filosofische benadering leidt.

Deze beschouwing is zelf een response op de ontmoetingen met vijf kunstenaars, die gedurende de laatste drie jaar hun ateliers of werkplaatsen hebben open gesteld, om samen hun manieren van werken en de visie op kunst, die daarmee gepaard gaat, te thematiseren - via schetsen, ontwerpen, objecten, toonmomenten,

tentoonstellingen, nabeschouwingen. Het gaat om Parastou Forouhar uit Iran, die intussen in Duitsland woont en werkt en haar tekeningen, installaties, tapijten en ballons o.a. in Istanbul op de Biënnale, in de Nationalgalerie Hamburger Bahnhof in Berlijn en in de Villa Massimo in Rome heeft gepresenteerd; verder om Michaela Melián, een Duitse kunstenares, die met klank en lichtprojecties werkt, tekeningen *naait* en discursieve video's produceert, te zien in het Museum Ludwig in Keulen, in de Cubitt Gallery in Londen of in de ZKM in Karlsruhe; om Maurice van Tellingen, Amsterdam, hij maakt sculpturale miniaturinterieurs, die hij zoals schilderijen aan de muur presenteert, vaak met klank erbij - te zien bijvoorbeeld in de Hochschule der Bildenden Künste, Berlijn, in het Museum of Installation in Londen of in het Weense Museumsquartier; verder om Wim Catrysse, een Belgische videofilmer die zijn werken o.a. in het SMAK in Gent, het Museum Boijmans Van Beuningen in Rotterdam en op de *Art Chicago* toonde; en ten slotte om Angelo Vermeulen, ook uit België, die vooral door zijn mix uit biologie en kunst bekend werd, met games experimenteert en als die ook de popcultuur induikt, met presentaties in het STUK in Leuven, in Union Arts in Athens, Ohio of aan de University of the Philippines in Los Baños. In onze studie worden hun artistieke trajecten sinds 2006 aangeduid en met het oog op de gemeenschappelijke kwestie van de onderzoekers beschreven.

Het cahier is in die zin niet alleen een verslag van ons project, maar een artistiek gevoede, kunstfilosofisch essay, als aanbod voor een meer gelaagde discussie over de relatie tussen kunst en wetenschap, kunst en onderzoek. Hij biedt een mogelijke visie op deze relatie, *vanuit* de kunstpraktijk, *met* de vraagstellingen naar de epistemologische voorwaarden van een soortgelijke onderneming. Uiteindelijk is het een filosofische verwoording hiervan, en het zal in vele oren ook zo klinken - dissonant. Inspanning hoort dus erbij, zowel voor de kunst, als ook voor het denken.

Dit cahier bestellen: bij Celine Steenhuyzen - ACCO
tel 016 62 80 41
celine.steenhuyzen@acco.be

Lived Modernism : preparing space for social transformation

Hannah Le Roux is architect and teaches at the University of the Witwatersrand, Johannesburg. She prepares a PhD on lived modernism. Her work revisits the modernist project in architecture in Africa, and its transformation through the agency of African users and makers.

My interest in modernist space and its social transformation as a model for design has played out over the last year in a series of visits to transformed modernist spaces in use, and the framing of two *project scenarios* for implementation as *prepared spaces*. I've been struck by the ubiquitous scenes of modernist space in transformation, both in the European city and in Africa. While the issue of agency shifts between Europe's institutionally orchestrated framing of change, as exemplified by the reuse of post-war infrastructure as sites of leisure, and the largely self-organised arrangements in place in Africa, both involve an interplay between a minimal physical language and the force of human agency as users enacting their desire to make place for appearance and growth.

These visits translate into a photographic record (fig1) and in due course into a journal of strategies: ways of *clearing* space that use colour, light and clear openings as a way of making fields and backdrops, the definition and possession of non-volumetric space, and the provision of physical micro-infrastructures. Parallel to this is a research process into the progressive aims of modernism as a locus of freedom, in its formative years, through the designs of Montessori and el Lissitzky, as well as in the postwar period of Concrete Art, especially as it was translated in the Brazilian Tropicalia movement.

The two *project scenarios* are set in and around Johannesburg. The first of these, *pitch*, proposes preparing the perimeter of soccer fields to allow an expanded interaction between the game and the broader community. The project began with a visual meditation on the nature of these spaces within South African space through a large sampling of aerial photographs (fig 2). The images showed how soccer fields either grew out of modernist planning or occupied its vacant spaces to become an essential, but physically underdeveloped form of public space.

Rethinking the border of these fields (fig 3) allows it to change from a vertically expressed plane, a highly aggressive and divisive fence, to an ambivalent, lightly sheltered zone of multiple activities including spectating, meeting, buying, selling, waiting, phoning, abluting and eating. By documenting the networks of change and activity over a period of time, these scenarios can be tested as a model for the maintenance of dozens more fields in the process of redevelopment.

The second project scenario works with the multistoried modernist boxes from the 1950's that are the norm for residential and office buildings in a large area of Johannesburg's original CBD. These buildings were largely vacated in the 1980's and are now occupied by immigrant communities from the African diaspora, living in a situation that is simultaneously marginalized and highly creative. Multiple uses, including a vertical market, workshops, storage, restaurants, coffee shops, churches, mosques, internet cafes and travel agencies have been installed in the matrix of the slab blocks. The project scenario here proposes the stabilization of the insecure and sometimes volatile occupation of these buildings, without overly institutionalizing the uses and so returning the buildings to a sterile, modernist monofunctionality.

As an exploratory project *coffeemanifesto* was a space I prepared in June for a temporary coffee shop, run by diaspora Ethiopians, in the foyer of a modernist university building. The transformation of the space was achieved through the identification of a primary gesture, the serving of coffee, and the preparation of a backdrop/setting for this activity, along with the lining of an outside ledge as seating (fig 4,5).

The larger project proposes a reciprocal preparing of two or more buildings in the CBD though the support of restaurant spaces. Towards this, I've coordinated a research project that will map and represent four urban

blocks as translucent space, allowing a more public view of the rich worlds carved out within these spaces. I then propose working into this model through a mixture of photomontaged images and more pragmatic, engineered changes to propose a project of reuse that mediates between official concepts of renewal and the defacto changes made by immigrants.

Alongside these projects and research, I've planned a colloquium for October, entitled modernx: reusing modernist space, and a blog, <http://modernx.wordpress.com/> as ways of opening the research up to public dialogue. These elements link my own practice, which works around 1:1 experiments and their documentation, to its multiple contexts.

De Onderzoeksraad van het Lemmensinstituut

De Onderzoeksraad van het Lemmensinstituut werd opgericht tijdens het academiejaar 2004-05. Het hoofddoel van de raad bestaat erin om, in het kader van de academisering, het aspect onderzoek creatief uit te werken en te implementeren. De Onderzoeksraad heeft op dit vlak een beleidsfunctie.

Belangrijkste taken van de Onderzoeksraad

De onderzoeksraad heeft een beleidstaak die bestaat uit zowel een structurerende, een informerende als een begeleidende functie.

Onderdeel van de structurerende functie van de onderzoeksraad is het bepalen van de speerpunten op het gebied van onderzoek; het indelen van de daaraan verbonden onderzoeksgroepen en het opvolgen van hun werking; het relateren van docenten aan onderzoeksprojecten die specifieke impulsen krijgen vanuit hun eigen kunstbeoefening. In samenwerking met de verantwoordelijken voor onderwijsontwikkeling zorgt de onderzoeksraad voor de implementatie van onderzoek in de opleidingen bachelor, master en manama. De voorbereiding van het aspect onderzoek in het doctoraat in de muziek gebeurt in samenwerking met het Instituut voor Onderzoek in de Kunsten van de Associatie K.U.Leuven en met Docartes (Orpheus Instituut Gent).

De begeleidende functie van de onderzoeksraad bestaat ondermeer uit het creëren van een vruchtbaar klimaat en een geschikte onderzoeksomgeving voor het uitwerken van onderzoeksprojecten, inclusief het scheppen van mogelijkheden om de resultaten van onderzoeksprojecten aan het publiek voor te stellen. Verder bevordert ze en volgt ze de interne werking binnen de verschillende onderzoeksgroepen op door onder meer het op regelmatige basis organiseren van samenkomsten. Haar taak bestaat eveneens uit het stimuleren van zowel concrete onderzoeksprojecten waarbij docenten van het Lemmensinstituut in de eerste plaats onderzoekers zijn als van concrete onderzoeksprojecten met een interdisciplinair karakter die in aanmerking komen voor het Onderzoekplatform Kunsten van de Associatie K.U.Leuven. Met interdisciplinair onderzoek wordt bedoeld: artistiek en wetenschappelijk onderzoek binnen de muziek; ofwel onderzoek binnen de combinatie van muziek met andere kunst disciplines of met disciplines buiten de kunst, waarbij zowel artistiek als wetenschappelijk onderzoek aan bod kunnen komen.

De informerende taak van de onderzoeksraad bestaat enerzijds uit het organiseren van de halfjaarlijkse Dag van het Onderzoek aan het Lemmensinstituut. Deze wordt voorbereid door de onderzoekscoördinatoren (LOC) die deze nadien ter goedkeuring voorleggen aan de onderzoeksraad. Anderzijds ziet de raad toe op de hoogstaande kwaliteit van het onderzoek, in samenwerking met de werkgroep kwaliteitszorg.

Samenstelling Onderzoeksraad

Jos De Backer, coördinatie afdeling Muziektherapie
Jeroen D'hoë, onderwijsonderzoek
Marc Erkens, departementshoofd
Koenraad Hinnekint, diensthoofd onderwijsorganisatie
Mark Joly, diensthoofd kwaliteitszorg
Geert Kestens, algemene coördinatie opleiding drama, onderwijsonderzoek
Lies Koopman, onderzoekscoördinator

Dirk Snellings, onderwijsonderzoek
Piet Swerts, onderwijsonderzoek
Carl Van Eyndhoven, voorzitter, diensthoofd onderzoek en academisering
Luc Van Hove, onderwijsonderzoek
Luk Van Wuytswinkel, kwaliteitszorg
Stijn Vervliet, onderzoekscoördinator en secretaris onderzoeksraad

Onderzoeksactiviteiten september 2009 - november 2009

15 augustus tot 18 oktober 2009

Contour 2009 - Black Box 2009

4de biënnale voor bewegend beeld

Urban Representations. Europe, Its Cities, Its Multitudes

Herman Asselberghs

Stedelijk Museum Schepenhuis

Gelijkvloers

Steenweg 1, 2300 Mechelen

Donderdag - zondag, 13 - 20 uur

info@contourmechelen.be

<http://www.contour2009.be/>

9 september tot 8 november 2009

Geert Goiris - Imagine there's no countries

Tentoonstelling

Whiteout

Centre d'Art Contemporain d'Ivry - le Crédac

93, Avenue Georges Gosnat, 94200 Ivry-sur-Seine (Parijs)

Dinsdag-vrijdag 14-18 u, zaterdag en zondag 14-19 u

contact@credac.fr

<http://www.credac.fr/>

doorlopend

<http://earlycomics.blogspot.com/>

Weblog

Onderzoek naar de voorgeschiedenis van het beeldverhaal in België (1870-1930)

Pascal Lefèvre

pascal.lefevre@sintlukas.be

15 september 2009

Positioning in Knowledge Landscape

Workshop

Research Training Sessions Architectuur

De workshop wordt geleid door 2 internationale professoren: Halina Dunin Woyseth (Oslo School of Architecture) en Fredrik Nilsson (Chalmers University of Technology).

Hogeschool voor Wetenschap & Kunst, Sint-Lucas Architectuur

Paleizenstraat 65, 1030 Brussel

10 u

maaike.waterschoot@architectuur.sintlucas.wenk.be.

16 tot 18 september 2009

ORCiM Research Festival

Festival van onderzoek in-en-door de muzikale praktijk

Voorstelling van het onderzoek uitgevoerd door het Orpheus Research Centre in Music [ORCiM] met de ORCiM Research Fellows, o.m. Alessandro Cervino en Hendrik Vanden Abeele

Orpheus Instituut

De hoofdactiviteiten vinden plaats in de concertzaal, daarnaast zijn er ook nevenactiviteiten in andere ruimtes doorheen het gebouw

Korte Meer 12, 9000 Gent

Het festival start met een concert op woensdag 16/09 om 21u en eindigt op vrijdag 18/09 rond 16u

joyce.desmet@orpheusinstituut.be

www.orpheusinstituut.be/nl/research-centre

18 september

Design as Research

Research seminar/session

Visit delegation Ho Chi Minh University of Architecture (Vietnam)

Kelly Shannon

Departement ASRO, K.U.Leuven

Kasteelpark Arenberg 1, Heverlee

9 u

kelly.shannon@asro.kuleuven.be

19 en 20 september 2009

Mastertentoonstelling Hogeschool Sint-Lukas Brussel

Tentoonstelling

Masterstudenten

Fotografie: Groenstraat 162-184, 1030 Brussel / Vrije kunsten: Haachtsesteenweg 138, 1030 Brussel
10u-17u

tom.warmoes@sintlukas.be

<http://www.sintlukas.be/>

21 tot 25 september 2009

The Drawing Incident

Open studio's, artist talks , een symposium en voorstelling van de publicatie *TH Ink*

Georganiseerd door de onderzoeksgroep tekenen van Sint-Lucas Gent

De studio's worden geleid door Benjamin Verdonck, Voebe de Gruyter, Wendy Morris en Kenneth Andrew Mroczek

Hogeschool voor Wetenschap en Kunst, Sint-Lucas Beeldende Kunst Gent

Zwarte Zustersstraat 34, 9000 Gent

application deadline: september 10th 2009

thedrawingincident@kunst.sintlucas.wenk.be

www.kunst.sintlucas.wenk.be > nieuws en agenda

daarin: 25 september 2009

The Drawing Incident

Symposium

Het symposium wordt georganiseerd door de onderzoeksgroep tekenen van Sint-Lucas Beeldende Kunsten Gent en sluit aan op 4 dagen open studio's over tekenen (cf.supra)

Sprekers: Ed Krcma (University College Cork, Ireland), Ans Nys, Paul Ryan (artist, Phd at Wimbledon College of Art, UK), Voebe de Gruyter (NL,artist), Kenneth Andrew Mroczek (BE/USA), Anne Daems (BE, artist), Rebecca Fortnum & Kelly Chorpeneing (artists, Camberwell College of Art, UK), Peter Morrens (artist, Sint-Lucas Visual Arts Ghent), Dirk Zoete (BE, artist)

Sint-Lucas Beeldende Kunst, Gent

Auditorium A4

Zwartzustersstraat 34, 9000 Gent

9.30 u

sarah.stadsbader@kunst.sintlucas.wenk.be

www.kunst.sintlucas.wenk.be

24 september 2009

Dag van het Onderzoek Lemmensinstituut

Lezingen

Met o.a. Jeroen D'hoë, Carl Van Eyndhoven, Jan Vermeulen, Erik Van Nevel, e.a.

Lemmensinstituut

Kamermuziekzaal

Herestraat 53, 3000 Leuven

9.30u

lies.koopman@lemmens.wenk.be, stijn.vervliet@lemmens.wenk.be

www.lemmens.be/

1 tot 3 oktober 2009

5th International PhD seminar Urbanism & Urbanization 'Transcending the discipline. Urbanism & Urbanization as receptors of multiple practices, discourses and realities'

Internationaal doctoraatsseminarie

Bruno De Meulder (chair scientific & organizing committee), Michael Ryckewaert (coordinator),

sprekers: Antoine Picon, Sebastien Marot (to be confirmed), Kelly Shannon

Onderzoeksgroep Stedenbouw en Architectuur - Departement ASRO KULeuven, Arenbergkasteel

Diverse lokalen

Kasteelpark Arenberg 1, 3001 Heverlee

8 u 30

uu@asro.kuleuven.be

<http://www.uu2009.be/>

26 oktober 2009

Masterclass / public space: 'De cultuur van kunst in de openbare ruimte'

Symposium

Het symposium met internationale experts leidt het nieuwe, interdisciplinaire pilotproject MC / PS (masterclass / public space) in.

Sprekers: Penelope Curtis (UK), Dora Garcia (E/B), Kersten Geers (B), Dominique Gonzalez-Foerster (F/BRA), Kobe Matthys (B), Armand Mevis (NL)

Moderator: Moritz Küng (CH/B)

Organisatie: Moritz Küng (CH/B) / Dany Deprez (B), Philip Van Isacker (B) (Sint-Lucas Beeldende Kunst Gent)

Sint-Lucas Beeldende Kunst, Gent

Zwartzustersstraat 34, 9000 Gent

10 u

sarah.stadsbader@kunst.sintlucas.wenk.be

<http://www.kunst.sintlucas.wenk.be/>

Onderzoeksfinanciering (14)

Het recentste nummer van het tijdschrift GeDOCumenteed bevat weer nieuwe informatie over enkele bijzondere financieringsmogelijkheden binnen het IOF, BOF en het IWT. De gedrukte versie van het tijdschrift van de Dienst Onderzoekscoördinatie wordt verstuurd naar elke hogeschool. U kan de pdf-versie ook online raadplegen (<https://www.kuleuven.be/gedocumenteerd/k/index.htm> in rechterbalk 'GeDOC op papier': [geDOCumenteed 2009/2.](#)) In het bijzonder willen we uw aandacht vestigen op hoofdstuk 10 voor de Associatie K.U.Leuven (vanaf p. 49). In dit hoofdstuk komen onder meer aan bod:

BOF - Bijzonder Onderzoeksfonds K.U.Leuven

De volledige richtlijnen en procedure van de nieuwe oproepen van het BOF vindt u ook in een special topic van dit nummer van geDOCumenteed (p. 56).

CREA-onderzoeksprojecten (CREA)

Concept: CREA-projecten hebben tot doel vernieuwend risicovol onderzoek te stimuleren dat in autonomie wordt uitgevoerd maar dat niettemin met ander onderzoek aan de K.U.Leuven verbonden is. CREA-financiering kan worden aangevraagd voor alle types van onderzoek.

Indiendatum: 15 oktober 2009 (intentieverklaring) / 28 januari 2010 (eigenlijke aanvraag).

Voorwaarden voor hogescholen:

Promotor/copromotor: onderwijzend personeel van de hogescholen van de Associatie K.U.Leuven met een doctoraat (maximaal 8 jaar post-doc) die geaffilieerd onderzoeker zijn van de K.U.Leuven op het ogenblik van de start van het aangevraagde project kunnen promotor zijn.

BOF - Onderzoekstoelagen (OT)

Concept: de onderzoekstoelagen zijn bedoeld voor kennisverruimend onderzoek. De OT's worden gegeven ter ondersteuning van onderzoekers en onderzoeksgroepen die in een bepaalde onderzoeksrichting goede resultaten kunnen voorleggen op basis van onderzoek uit het verleden en die op basis van die resultaten hoogstaand kwalitatief onderzoek willen voortzetten en vernieuwend onderzoek willen doen.

De toekenning van een OT vereist internationale erkenning.

Indiendatum: 15 oktober 2009 (intentiebrief) / 15 december 2009 (vooraanvraag) / 28 januari 2010 (volledige aanvraag).

Intentiegesprek: Aanvragers die in de voorbije vijf jaar geen OT-financiering hebben gehad of de laatste twee jaar geen OT hebben aangevraagd en aanvragers die uitzonderlijke combinaties willen aanvragen, moeten uiterlijk op 4 september 2009 een intentiegesprek aanvragen bij christel.adriaensen@doc.kuleuven.be (016 32 40 45). Het Bureau van de Onderzoeksraad beslist over de ontvankelijkheid van een eventuele aanvraag.

Voorwaarden voor hogescholen:

Promotor: onderzoekers uit de hogescholen van de Associatie K.U.Leuven die minstens de graad hebben van geassocieerd docent van de K.U.Leuven op het ogenblik van de start van het aangevraagde project.

Copromotor: onderwijzend personeel van de Associatie K.U.Leuven voor zover men doctor is en geaffilieerd onderzoeker aan de K.U.Leuven.

START-projecten type I

(voor nieuw benoemde ZAP-leden waaronder ook nieuw benoemde geassocieerd (hoofd)docenten, hoogleraren in de hogescholen)

Concept: ZAP-leden die nog geen sterke onderzoeksprestaties kunnen voorleggen in de lijn van het onderzoek dat ze willen uitbouwen en onderzoek van hoge kwaliteit willen beginnen (dit geldt eveneens voor geassocieerde (hoofd-)docenten en hoogleraren). Dit type van financiering moet toelaten om beloftevolle ZAP-leden een kans te geven om éénmalig het onderzoek waarvoor ze werden aangesteld een impuls te geven met het oog op het verwerven, samen met andere onderzoekers (in de onderzoeksgroep) van een OT of andere financiering in de toekomst, ook al kunnen ze hun aanvraag nog niet onderbouwen met een sterke publicatielijst op het vlak van de aanvraag.

Indiendatum: 15 oktober 2009 (intentiebrief) / 15 december 2009 (vooraanvraag) / 28 januari 2010 (volledige aanvraag).

Intentiegesprek: iedereen die nog geen START I aanvraag, dient een intentiegesprek aan te vragen dat ten laatste op 9 oktober 2009 moet plaatsvinden. Dit gesprek moet uiterlijk 4 september 2009 worden aangevraagd bij christel.adriaensen@doc.kuleuven.be (016 32 40 45). Het Bureau van de Onderzoeksraad beslist over de ontvankelijkheid van een eventuele aanvraag.

Voorwaarden voor hogescholen:

Promotor: onderzoekers uit de hogescholen van de Associatie K.U.Leuven die minstens de graad hebben van geassocieerd docent van de K.U.Leuven op het ogenblik van de start van het aangevraagde project. De promotor mag op 30 september, de maand voorafgaand aan de maand waarin de intentiebrief moet worden ingediend, niet langer dan 2 jaar aangesteld zijn in het statuut van geassocieerd (hoofd-)docent en hoogleraar.

Copromotor: onderwijzend personeel van de Associatie K.U.Leuven voor zover men doctor is en geaffilieerd onderzoeker aan de K.U.Leuven.

Toekenningen ronde 2008: van de 45 te beoordelen aanvragen (waarvan 3 met een (co)promotor uit een partnerhogeschool), werden 12 projecten voor een START1-financiering voorgesteld (geen enkele aanvraag met een (co)promotor uit een partnerhogeschool). Twee van de drie aanvragen met onderzoekers uit de hogescholen krijgen van de Onderzoeksraad (OR) van de K.U.Leuven positief advies voor financiering uit het stimuleringsfonds (zie lager).

IOF - Industrieel Onderzoeksfonds Associatie K.U.Leuven

Hefboomprojecten 2010

Concept: Hefboomprojecten zijn korte haalbaarheidsstudies met een specifieke focus, een realistisch doel en een duidelijke finaliteit. Deze projecten hebben tot doel een wetenschappelijk concept te toetsen en de commerciële waarde ervan in te schatten en aan te tonen. Het gaat om risicovolle, welafgewogen studies die een potentieel vormen voor het verder aantrekken van onafhankelijke vervolfinanciering. Naast de standaard-hefboomprojecten zijn ook andere hefboomprojecten mogelijk: Satellietprojecten, EU co-funding, International Initiatives, hefboomna-hefboomprojecten (voor meer informatie zie special topic IOF, p. 101 in geDOCumenteed).

Indiendatum: 3 november 2009 (ronde 1) / 18 maart 2010 (ronde 2).

Voorwaarden voor hogescholen:

Promotor/copromotor: leden van hogescholen die minstens de graad van docent hebben, gedoctoreerd zijn (of op de ad hoc lijst van potentiële promotoren staan goedgekeurd door Gebu van 20 november 2006) en tevens geaffilieerd onderzoeker zijn van de K.U.Leuven. Promotorschap kan ook worden opgenomen door onderzoekers met minstens 3 jaar postdoctorale anciënniteit op het moment van indiening en die in dienst zijn gedurende het ene jaar van de toekenning.

Toekenningen IOF-HB ronde 2 2009: van de 27 te beoordelen aanvragen, werden 5 projecten voor een HB-financiering voorgesteld, waarvan drie met een (co)promotor uit de hogescholen.

Partnerhogescholen in het stimuleringsfonds

De K.U.Leuven richtte een stimuleringsfonds op dat wordt ingezet om het onderzoek ter bevordering van het academiseringsproces in de partnerinstellingen verder te ondersteunen. Dit fonds zal worden gebruikt als hefboomfinanciering voor onderzoeksprojecten van onderzoekers uit de partnerinstellingen in samenwerking met onderzoeksgroepen van de K.U.Leuven, op basis van reguliere aanvragen bij het Industrieel Onderzoeksfonds (IOF) en bij het Bijzonder Onderzoeksfonds (BOF) die voldoende potentieel hebben maar nog enige voorbereiding en opbouw vergen (www.kuleuven.be/onderzoek/associatie/stimuleringsfonds.html).

IdeaLabs - Academische Stichting Leuven

Met IdeaLabs biedt de Academische Stichting Leuven financiële steun aan vernieuwende wetenschappelijke samenwerkingsvormen die nog niet rijp zijn voor conventionele financiering.

Jonge onderzoekers die een origineel wetenschappelijke idee of hypothese in een multidisciplinaire context willen verkennen, kunnen bij ASL terecht voor startgeld. Dergelijk IdeaLab kan de vorm aannemen van een discussiegroep, een *proof-of-principle* experiment, een lezingenreeks... Een IdeaLab loopt over maximaal 3 jaar en de verwachting is dat een aantal van hen doorgroeit naar een meer formele samenwerkingsvorm die in het klassieke circuit van onderzoeksfinanciering zijn weg vindt.

Indiendatum: 1 november 2009.

Meer informatie website Academische Stichting Leuven: www.kuleuven.be/asl/idealab/index.htm.

Associatie K.U.Leuven in TETRA-fonds

Het Tetra-fonds is een programma voor de bevordering van technologietransfer door instellingen van hoger onderwijs. Tetra-projecten zijn gericht op toegepast onderzoek en technologietransfer naar KMO-bedrijven en social-profit organisaties, uitgevoerd door hogescholen en universiteiten.

Bij één van de in 2009 geselecteerde projecten betrof het een aanvraag tussen de Onderzoeksgroep 'Beeld en Nieuwe Media' van de P.H.L. en het 'Expertisecentrum voor Digitale Media' de onderzoeksgroep van de Universiteit Hasselt over de OSMA Serious Game Engine voor Games-Based Learning.

Cahiers van het IvOK - september 2009

In samenwerking met de uitgeverij Acco geeft het IvOK een cahierreeks uit. In de Cahiers van het IvOK worden in de eerste plaats de resultaten van de onderzoeksprojecten, gevoerd in het kader van het Onderzoeksplatform Kunsten en van het Netwerk IvOK, gepubliceerd. Aan elk onderzoeksproject wordt een cahier gewijd. Verder biedt de cahierreeks de mogelijkheid om interessante teksten rond onderzoek in de kunsten te publiceren. Jaarlijks publiceert het IvOK zelf een jaarboek met gegevens over het onderzoek in de kunsten en enkele bijdragen van specialisten.

De Cahiers van het IvOK:

verschijnt najaar 2009:

14. V. MUEHLEIS, [*Een kind keilt een steen over het water. Opmerkingen bij de manier waarop kunst ontstaat.*](#) Leuven, ACCO, 2009.

15. E. VAN NEVEL & S. BEGHEIN, [*Kathedraal verklankt.*](#) Leuven, ACCO, 2009.

pas verschenen:

11. R. VAN KLAVEREN & N. HENDRIKS (eds.), [*Spacecowboys.be. How Art Creates, Networks and Visualises Hybrid Spaces.*](#) Leuven, ACCO, 2009.

12. L. JANSEN & W. LAMBRECHT, [*In Tränen unendlicher Lust. Een artistiek onderzoek naar een vernieuwend audiovisueel liedproject.*](#) Leuven, ACCO, 2009.

13. J. BOELEN & R. DELRUE, [*Touching the Earth and the Sky.*](#) Leuven, ACCO, 2009.

de reeks:

1. Jaarboek 2006 Instituut voor Onderzoek in de Kunsten. Leuven, ACCO, 2007.

2. S. WEYTJENS, M. DELAERE & L. VAN HOVE, [*Tempo en tijd in de hedendaagse muziek. Een syllabus voor compositiestudenten.*](#) Leuven, ACCO, 2007.

3. J. BAETENS & M. BLEYEN, [*Fotografie en mediumsificiteit - de casus Henri Van Lier.*](#) Leuven, ACCO, 2007.

4. H. ASSELBERGHS & S. DEVLEMINCK, [*Cartographic Strategies. Subjective Worldviews. Anthropology of Worldmapping.*](#) Leuven, ACCO, 2008.

5. Jaarboek 2007 Instituut voor Onderzoek in de Kunsten. Leuven, ACCO, 2008.

6. J. D'HOE & P. BERGE, [*Muziekanalyse & uitvoeringspraktijk. Beethoven als bruggenbouwer.*](#) Leuven, ACCO, 2008.

7. C. VAN EYNDHOVEN & P. STRAUVEN (eds), [*Trillers, mordanten, schielijke lopen... Een artistieke*](#)

[reconstructie van de beiaardmuziek in de achttiende eeuw.](#) Leuven, ACCO, 2008.

8. M. DE BLIECK, [Proposities #1. Fotografische plekken in bezet gebied.](#) Leuven, ACCO, 2008.

9. H. VAN GELDER & M.-P. GILDEMYN (eds.), [Philippe van Snick. Pans de sensation.](#) Leuven, ACCO, 2009.

10. *Jaarboek 2008. Instituut voor Onderzoek in de Kunsten.* Leuven, ACCO, 2009.

bestellen: bij Celine Steenhuyzen - ACCO

tel 016 62 80 41

celine.steenhuyzen@acco.be

Op de leestafel (14)

We see in scientific writing an attempt to exclude variability in interpretation. This lack of variability is seen as desirable in a world-view that prioritises statements about the external world over statements about the perceiving subject's experiences. But Arts and Humanities do not share the same world-view as Science. In the former disciplines, the perceiving subject's personal experiences have a greater importance than in the latter. Indeed, we might say that variation in interpretation is one of the cornerstones of Arts and Humanities. Literary criticism for example, proceeds on the basis of adopting different critical perspectives on largely the same body of texts. But even here we can begin to see some latent similarity with the sciences that begins to undermine our stereotypical view of them. After all, are not advances in science based on new critical views of basically the same observed phenomena? Nothing changes about observed reality when the dominant scientific view changed from the geocentric to the heliocentric theory.

Michael Biggs (ed.) (2006). [The role of context in art & design research.](#) *Working Papers in Art & Design.* 4 ISSN 1466-4917.

Colofon Nieuwsbrief IvOK, jg3, nr.4

Deze nieuwsbrief wordt uitgegeven door het Instituut voor Onderzoek in de Kunsten van de Associatie K.U.Leuven.

<http://associatie.kuleuven.be/ivok/>

Redactieslot voor het volgende nummer: 7 november 2009.

Redactiesecretariaat: Jan De Vuyst, Huis Bethlehem, Schapenstraat 34, lokaal 02.05 te 3000 Leuven, jan.devuyst@rec.kuleuven.be - tel.016.32.99.67.

Verantwoordelijke uitgever: Yves Knockaert, directeur Instituut voor Onderzoek in de Kunsten.